

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

עה.

עין משפט גר מצוה

א ב מ"י פ"ו מהל'
אבות הל' ז ופ"ג
מהל' וזה ה"ו סגנון עשין
מה טו"ש"ע א"ע קימן לח
טע"ב:
א ב טו"ש"ע ט"ס ספ"ד
ד כג"ה:

מוסף רש"י

שלא בפניו. כגון זה
שהיה נטמן ומשום דלמי
לרעושת ארבע' דשגל
בפניו הוא ובעל כרחו הוא,
משום הכי איננו ר"י
להלל ולקטוף (ט"ו). מאי
דאיצטריך ליה תקין.
ואי הו"י נוקח התם ולא
הו"י נקבולתו הו"י
איצטריך להלל ולקטוף דבעל
כרחו מהו נמי (ט"ו).
הו"י זה גיטין והגייר
שלי. כל הגייר אינו מעבד
לגמרי, אינה מגורשת.
דכיון דהגייר של לא נתן
לה כלום, דמלאו אומות
פירותו באייר (דע"ב).
על מנת שתחזירי לי
את הגייר מגורשת.
ומחזירי דמנתה על מנת
לחזירי שמה מתנה (ט"ו).

פסקי רי"ד

אמר רבא מתקנתו של הלל
הו"י זה גיטין ע"מ שתתני
לי מאמינה וזו ונתנה בין לין
מדתו בין בעל כרחו
מגורשת דמתנה בעל
כרחו שמה מתנה ובי
איצטריך ליה להלל
לתקוני שלא בפניו אבל
בפניו בין מדעתו בין שלא
מדעתו היא נתינה; ת"ד
הו"י זה גיטין והגייר שלי
אינה מגורשת ע"מ
שתחזירי את הגייר הרי זו
מגורשת ה"ש רישא ומ"ש
סיפא פ"י דקס"ד דלא קניא
גיטא עד שתחזירי לו את
הגייר ונמא דבעת קניית
הגט לא יהיב לה מדי
ורחמנא אמר ונתן בידה

מכלל דבעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה. וא"ת דהשתא
לא מפליג בין בפניו בין שלא בפניו דבעל עיניו בעל כרחו
לא הוא נתינה א"כ למה היה נטמן כראשונה וי"ל דבפניו לא היה
יכול לעיניו וי"ל מלואו מלקבלם כדי שיהיה הבית שלו וגם אם היה בפניו
יעשוהו צ"ד לקבלם בעל כרחו א"ת וא"ת

בפניו ערי חומה דהו"י כפרעון חמוז
דעליו לקבלם פשיטא דהו"י פרועון
דקאמרינן וי"ל הלוהו ציטוב לא יחזיר
לו צמדבר משמע דציטוב יחזיר לו
אפילו בעל כרחו וכן צהוב (ב"מ
דף מט.) כי אמר ליה שקול זוזך לא
הו"י אפילו כשומר חנם ומה איצטריך
הלל אוקן לתקן וי"ל דוקא בעלמא
פשיטא דהו"י נתינה שאין המלוה
מפסיד בקבלת הפרעון אבל הכא
דע"י הפרעון צריך להחזיר הבית
וכן ע"י קבלתו הו"י הגט גט לא הוא
נתינה וא"ת גבי גט פשיטא דלא הוא
נתינה ומה צריך ללמוד מתקנתו של
הלל וכי אס יתן מתנה לחזירו יקבלנה
בעל כרחו ואור"י ד"ל דכיון דאמר
לה ה"ו גיטין ע"מ שמתני לי מאמינה
זו מלה דרבי דבעתה ויעליו לקבלם
והו"י כמו צבתי ערי חומה וקמ"ל
דאפ"ה צב"כ לא הוא נתינה:

**לאפוקי הכא דמעשה קודם
לתנאי.** פ"י בקונטרס
ד"ר מאיר ור' חנינא לא פליגי אלא
בכפולות דקאמרינן התם טעמא
דלוכך לאומרו שאלמלא אס כן
במשמע שאף צריך כענן לא ינחלו
וקשה דפרק השוכר את הפועלים
(ב"מ דף נד.) משמע דהדין דפליגי
רבנן נמי אר"י במעשה קודם לתנאי
גבי מתנה שומר חנם להיות כשאל"ל
וא"ת דשאלמא תנאי כפול ותנאי קודם
למעשה והן קודם ללאו ילפינן שפיר
מתנאי בני גד ובני ראובן מדנתכתיב
בזה הענין שמע מינה דבעיני כ הא"י
גוונא אבל שלא יהא מתנה על מה
שכתוב בתורה ואפשר לקיימו ע"י
שליח היכי ילפינן מהתם דקאמרינן
בכתובות (דף עז.) דלמא בלאו הכי
נמי מועיל תנאי אלא דהכי הוה מעשה
דמייתי בקידושין בפרק האומר (דף
סא.) הו"י בענין זה שמע מינה דבעיני

מכלל דבעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה. וא"ת דהשתא
לא מפליג בין בפניו בין שלא בפניו כי הכא שאינו בלישכה: מאי
דאיצטריך ליה תקין. ראה שהיה נטמן והמתקין דבעל כרחו ושלא
בפניו תהא נתינה ואי הוה נמי קאי קמן ואמר לא מקבילנא הוה
איצטריך להלל נמי לתקוני דתהו"י
נתינה אלא מה שלא הולך לא הולך
וגבי גט דאיסורא הוא לא קיימא
תקנתא דהלל: **ערב** צייליה גט
פשוטו: **לדין.** דמתני: **ראיה אחרונה.**
(א) באלה דיני ממונות (פסחים דף נא.)
דאפליגי באלמנו לו כל ראיות שיש
לך להביא הבא עד שלשים ולא הביא
עד לאחר שלשים וואמרו לו הבא
ראיה ואמר אין לי ראיה בקמייתא
הלכתא כוותיה ובבביתא לית הלכתא
כוותיה: והגייר שלי לא יהיב לה
ולא מידי ורחמנא אמר ונתן בידה:
מאי שגא רישא כו. קא סלקא דעמיה
על מנת לאו מעשיו הוא כרבנן
דפליגי עליה דרבי ויהו כמו לכשתחזירי
לי הגייר ליהו גט וא"ת אמאי מגורשת
הא צעמא גירושין לאו מידי נקיעטא:
היכא דליטיא. אלא לית: **לא פליגי.**
ר"מ במסכת קידושין (דף סא.) כל
תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן
וכו' דנימא אס לא תחזירי לא יהא
גט הלך בטל תנאי: **הא כפליה**
לא הו"י גיטא. לר"מ: **מכדי.** לר"מ
כל תנאי מהיכא גמרינן לכופלו:
מתנאי בני גד. שהיה כפול אס יעברו
ואס לא יעברו (בבבב"ב נג.) וכיון דמיניה
גמרי' צעינן כי התם תנאי שאלו בו
המעשה הוכר קודם למעשה אס
יעברו זה התנאי ונתתם להם זה
המעשה ה"ו צעינן דנימא אס תחזירי
יהא גט: **לאפוקי הכא.** דאמר לה
זה גיטין צרישא ודער ע"מ שתחזירי:
משום דהו"י ליה כו. ובין לר"מ ובין
לרבנן דלא אפלוג אלא בכפילה
דמפרש טעמא התם (ב) הולך הדבר
לאומרו שאלמלא כן יש במשמע
שאף צריך כענן לא ינחלו: **דדבר**
אחד. לנעור הירדן: **ומעשה דדבר**
אחר. נחלת מני הירדן מזרחה:
דדבר

מכלל דבעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה
נתינה מתקוף לה רב פפא ואיתימא רב
שימי בר אשי ודלמא כי איצטריך ליה לתקוני
שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל
כרחו היא נתינה ואיכא דאמרי אמר רבא
מתקנתו של הלל ה"ו גיטין על מנת שתתני
לי מאמינה וזו ונתנה לו בין מדעתו ובין בעל
כרחו היא נתינה וכי איצטריך ליה להלל
לתקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו
בין בעל כרחו היא נתינה מתקוף לה רב
פפא ואיתימא רב שימי בר אשי ודלמא
אפילו בפניו נמי מדעתו אין על כרחו לא
והלל מאי דאיצטריך ליה תקין (ב) אמר רבה
בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג
במשנתו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן
וראיה אחרונה (ג) ת"ר הרי זה גיטין והגייר שלי
אינה מגורשת על מנת שתחזירי לי את הגייר
מגורשת מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא
אמר רב חסדא הא מני רשב"ג היא דאמר
התן לו את דמיה ה"ו אפשר דמפייסה ליה
ברמי מתקוף לה אביי אימור דאמר רשב"ג
היכא דליתיה בעיניה היכא דאיתיה בעיניה
מי אמר אלא אמר אביי הא מני ר"מ היא
דאמר "בעיני תנאי כפול והכא הא לא כפליה
לתנאי מתקוף לה רבא טעמא דלא כפליה
לתנאי הא כפליה לתנאי לא הו"י גיטא
מכדי כל תנאי מהיכא גמרינן להו מתנאי
בני גד ובני ראובן מה התם תנאי קודם
למעשה יאף כל תנאי קודם למעשה לאפוקי
הכא דמעשה קודם לתנאי אלא אמר רבא
משום דמעשה קודם לתנאי מתקוף לה
רב אדא בר אהבה טעמא דמעשה קודם
לתנאי הא תנאי קודם למעשה לא הו"י
גיטא מכדי כל תנאי מהיכא גמרינן
להו מתנאי בני גד ובני ראובן מה התם
תנאי ברבר אחר יאף כל לאפוקי הכא
דתנאי

תנאי ברבר אחר ומעשה ברבר אחר

(א) בכורות מד. צ"מ לת'
כ"ק סט. צ"ב עקד. כמות
עו. פסחים לא. לעיל לת'
(ב) לעיל כ: [מסכתא פ"ב].
(ג) קידושין סא. (ד) ד"ב
קע"ג: (ה) בדפ"ר בני
ממונות, ולמא מינת באלה,
הוא בפרק דניני ממונות
בשלה זה וזה כו"ק,
(ו) בדפ"ר ובאלמנו,
(ז) דברים כו, (ח) (על
ע"ה. (ט) בתוס' בערכין
א"ת: לוקח (י) [צ"ק
ק"ת]. (יא) [בכתובות ע"ה].
ד"ה מלא מרזו באלמנו
אמר: (יב) מינת ועונה איה
מונח. מלאה אהן
(יג) [סוכה מא: (יד) י"ל
ד"ב. מה"ר"ש פ"י].

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה משום וכו'
התם דהוצרך:

מוסף תוספות

א. עד שיאמר ירדנה
אני כיני שיש עליו כו'
הרין לקבלם. רש"י.
לתת היא הוא מוכן
לקבלם, והלך הו"ל כמו
שהוא חייב בקבלתם.
רש"י. ג. ואע"פ שתלה
הוא ברעת האשה. רש"י.
לא נחלקו (רבא ורב פפא)
אלא בגט על תנאי דמעשה
הללו שהיא חייבת כדי
להשלים תנאי דמו לחוב
ודמו לתנאי וביניא
למירק היא עוונא מבית
בבתי ערי חומה שהבית
מכור אצלו מכירה גמורה
אלא רחמנא אוקמיא
אפידן ומש"ה דמי לחוב
ודמי לתנאי. ר"ן.
ד. דהא אמר [נתת] מען
שמעת ליה דאמר בעין
תנאי קודם למעשה רבי
מאי הוא משמע דרבי
חנינא בן גמליאל פליג
אכולהו, לכן נראה לי
דפליג אכולהו. מוס' קידושין
סא. ה. לר"מ לא
איצטריך, דבעי תנאי
כפול, אלא. מוס' ה"א"ש
ע: ד"ה אלא.

ממש כי הא' גוונא ואס בחקותי תלכו ואס תאבו ושמעתם נמי רוב מנעות ע"י שליח ונראה להלכה כר"מ דבעי' תנאי כפול כו' דשמואל ורבה בסמוך
סברי כוותיה וכל הני דמתניתין איירי בתנאי כפול אע"ג דלא פירש דה"נ מוקי לה לקמן (טו.) צרייתא דכפליה לתנאי אע"פ שלא פירש ובעל ע"מ
שבש"ס כגון (סוכה מא:) ע"מ שתחזיריה לי דאתרוג וכיוצא בו צעי כפילות ובעל מקום צעינן תנאי כפול אלא דוקא בשמאי יין ופרועי ראש דהו
איסורי צפי' שבעת העדות (שבוט דף ע"ו.) והא דבעינן כפילות בטוטה משום דהו"י איסורא דלית ציה ממונא דאיכא שאר וסכות (י) ועונה
וכתובה והא דאמרינן בירושלמי בפרק האומר (קידושין פ"ג ה"א) א"ר יוסי א"ר בון בכל אחר אית ליה לר"מ מכלל לאו אהא שומע הן והכא לית ליה ונראה
להרצו ר' אלחנן דגרסינן בכל אחר לית ליה לר"מ וכו' והכא אית ליה ומשני ר' חנינא חומר הוא בערוה כלומר אע"ג דלא ככל תנאו ומן
הדין תנאי בטל ומעשה קיים ומשום חומר אין הגט גט ולא הקידושין קידושין שאם קבלה קידושין מאחר לריכה גט משניהם צוהכי איירי התם
לעיל הקשה עבד ר' אלחנן כיון דבעינן תנאי כפול בציחוה נשך (ב"מ דף ע"ב) גבי אי קיימת דידך אלא דקאמר פטומי מילי בעלמא הוא משמע
שאם התנה הוא כמו שהיא אמרה היה מועיל ואמאי הא לא כפליה לתנאי ואומר רבינו יצחק הא דנקט פטומי מילי' משום דלא מהני
אפי' לרבנן דר"מ ו' ענייני יש דיש מקומות דבעינן תנאי גמור ולר"מ תנאי כפול יש מקומות דלא צעינן אלא גליי דעת ויש מקומות
דאפי' גליי דעת לא צעינן וצ"פ הא"ש מקדש (קידושין דף מט: ד"ה דברים) מפורש: **אלא** אמר רבא משום דמעשה קודם לתנאי. לאו משום דלית ליה
לרבה כל האומר על מנת כאומר מעשיו דמי דהא הכי הילכתא דכפיריית לעיל (ע"ה ד"ה רב הונא) ועוד דבהדיא קאמר רבא (י) בהדיא אתרוג זה על
מנת שתחזיריה לי החזירו יא' ואס לאו כאומר מעשיו דמי היכי יא' והא לא הוה המתנה אלא כשהחזירו ולא אינו צידו ואין נראה לומר
דהתם מיירי כגון שאמר מעשיו דא"כ היה לו לפרש דצדריו ואע"ג דלא פירש נמי כפילות היינו משום דלא מפרש ליה במשנתו
אבל אי מיירי בלאומר מעשיו היה לו לפרש אלא שרצה רבא ליישב צרייתא זו אפילו כרבנן ורבינו א"ל לרבי אחיטא שפיר כדמסיק
רב אשי ואיירי נמי משמע לקמן בסוף פירקין (טו.) דסבר כרבי דקאמר הכל מודין צעל מנת שאלא חמה מגרתיקה דמעשיו קאמר וכדכרי
כו' ומינין אין משא ראה דלא מני' למימר איפכא הכל מודין דעל מנת לאו כאומר מעשיו דמי דהא בלא תנאי פליגי כ"ש צעל מנת דעדיף: